

ÇEVRE YÖNETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

ATIKTAN KAYNAĞA:
Sıfır Atık Yaklaşımı ve
Ulusal Politika Çerçevesi

Hizmet İçi Eğitimi

Nisan 2026

cygm.csb.gov.tr

- **Neden Sıfır Atık**
- **Uluslararası Stratejiler**
- **Ulusal Stratejiler**
- **Sıfır Atık Kronolojisi**
- **Kazanımlar**

Bölüm 1 Neden Sıfır Atık

TÜKETİM

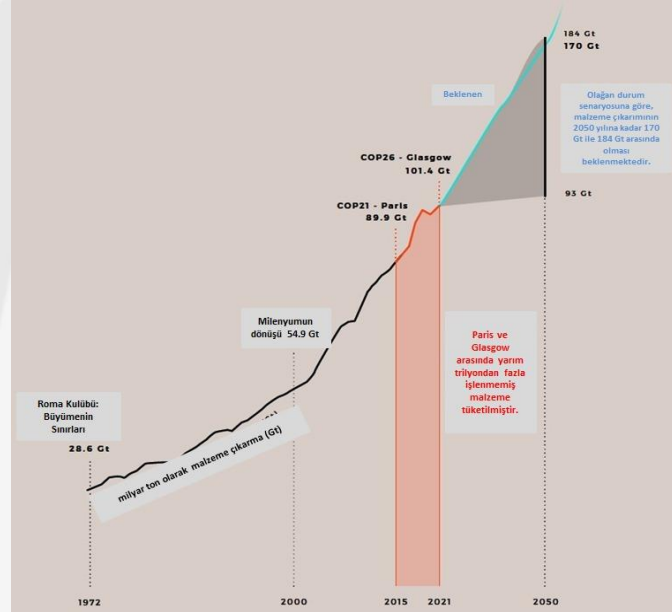
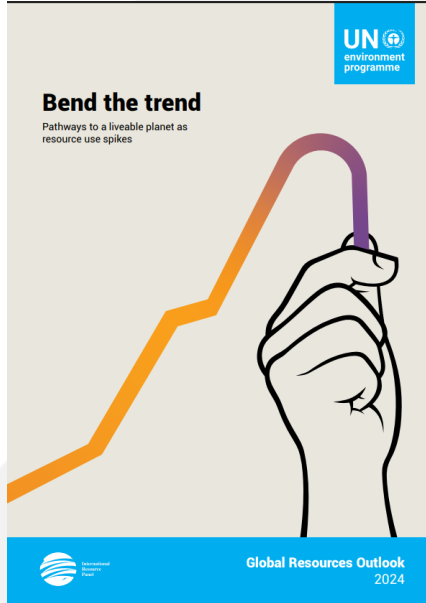

HAMMADDE?

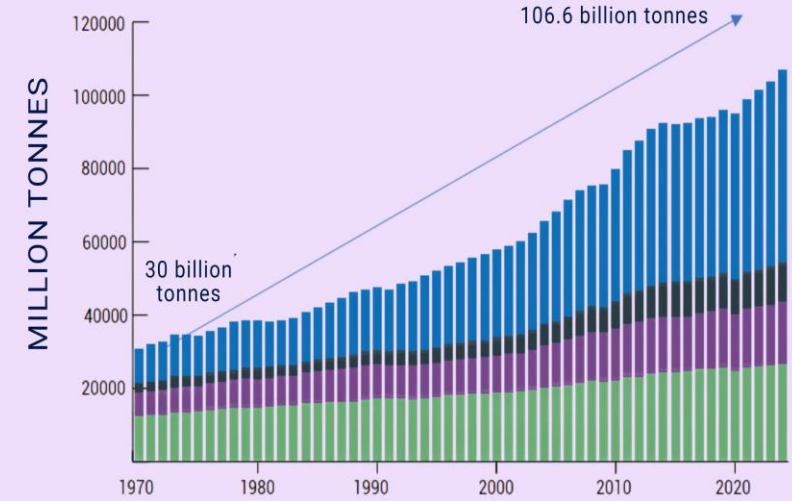
Malzeme Çıkarımı ve Kullanımı Her Geçen Yıl Artıyor.

2060 yılına kadar kaynak çıkarımının 2020 seviyelerine göre %60 artabileceği.

Malzeme Kullanımı Arttı.

Son 50 yılda 3 kattan fazla arttı ve yılda ortalama %2,3'ün üzerinde artmaya devam ediyor.

Biomass

Non-metallic minerals

Fossil fuels

Metals

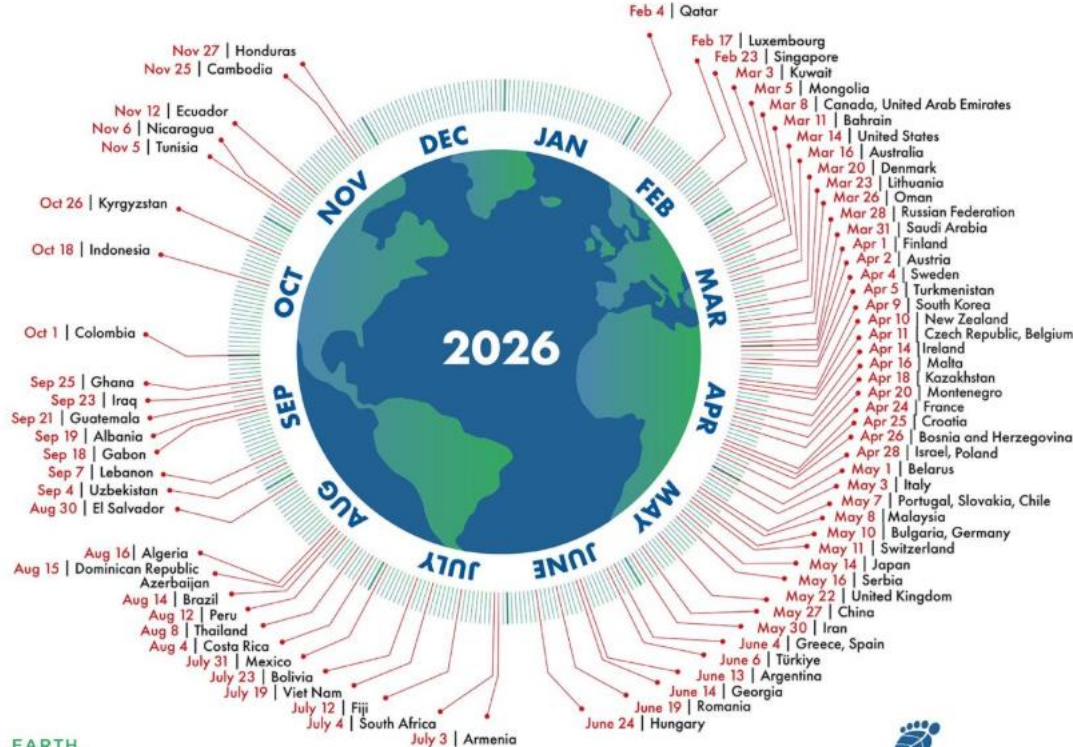
GLOBAL RESOURCES OUTLOOK 2024 REPORT

2025 YILINDA DÜNYA LİMİT AŞIM GÜNÜ; 24 TEMMUZ

Country Overshoot Days 2026

When Earth Overshoot Day would land if all the people around the world lived like...

For more information, visit:
<https://overshootday.org/newsroom/country-overshoot-days>

Source: Country Overshoot Days 2026 are calculated using the National Footprint and Biocapacity Accounts' 2025 Edition (Lo et al. 2025), produced by York University for FoDaFo and Global Footprint Network, available at data.footprintnetwork.org

DÜNYA EKONOMİK FORUMU

KÜRESEL RİSKLER RAPORU 2025-10 YILLIK KÜRESEL RİSKLER

- Aşırı hava olaylar
- Biyoçeşitlilik kaybı ve ekosistem çöküşü
- Dünya sistemlerinde kritik değişim
- Doğal kaynak kıtlıkları
- Yanlış bilgilendirme ve dezenformasyon
- Yapay zekâ teknolojilerinin olumsuz sonuçları
- Eşitsizlik
- Toplumsal kutuplaşma
- Siber casusluk ve siber savaş
- Kirlilik

What a Waste 3.0

Global Snapshot of Solid Waste Management toward Circularity until 2050

Ed Cook, Kremena Ionkova, Perinaz Bhada-Tata, Sonakshi Yadav, and Frank van Woerden

Dünya Bankası Mart 2026

ATIK KÜRESEL BİR SORUNDUR

2,56 MİLYAR TON

2022 YILI TOPLAM BELEDİYE ATIĞI

Kişi başına günlük:

0,88 kg

Kritik Alanlar

Artan
Nüfus

Değişen Tüketim
Alışkanlıkları

Yetersiz
Atık Yönetimi

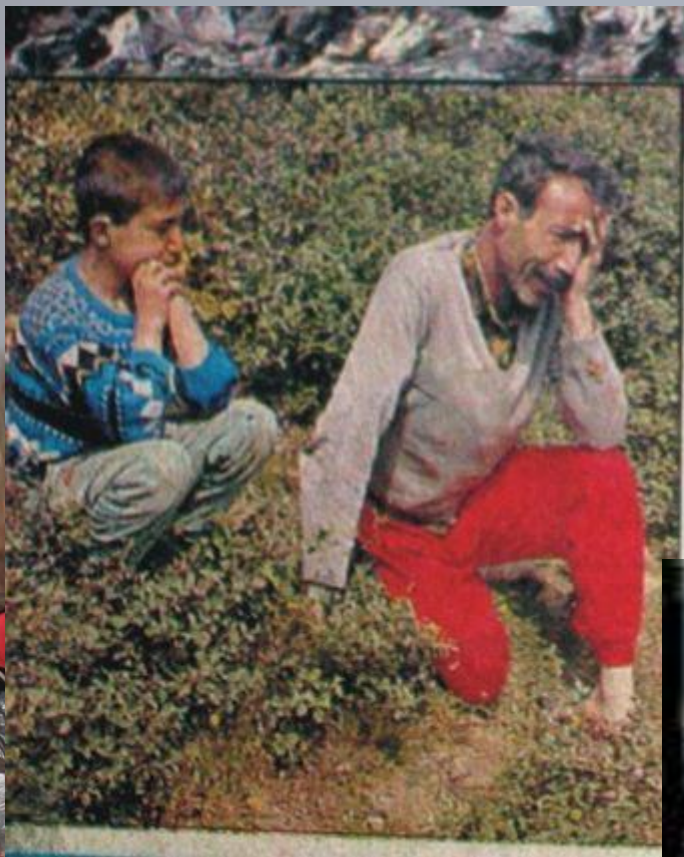
Tüklenen
Kaynaklar

Kaynak: Dünya Bankası

2050 yılında 3,86 milyar tona çıkacağı tahmin ediliyor.

ATIK MİKTARI %50 ARTABİLİR.

Bugün Önlem Al, Geleceği Korum.

**Ne evini buldu
ne eşini, ne de
çocuklarını...**

Cöplük faciası

Çöplükte yaşayan insanların
yaşam koşulları, sağlık sorunları
ve eğitim seviyeleri çok düşük.
Çöplükte yaşayan insanların
yaşam koşulları, sağlık sorunları
ve eğitim seviyeleri çok düşük.

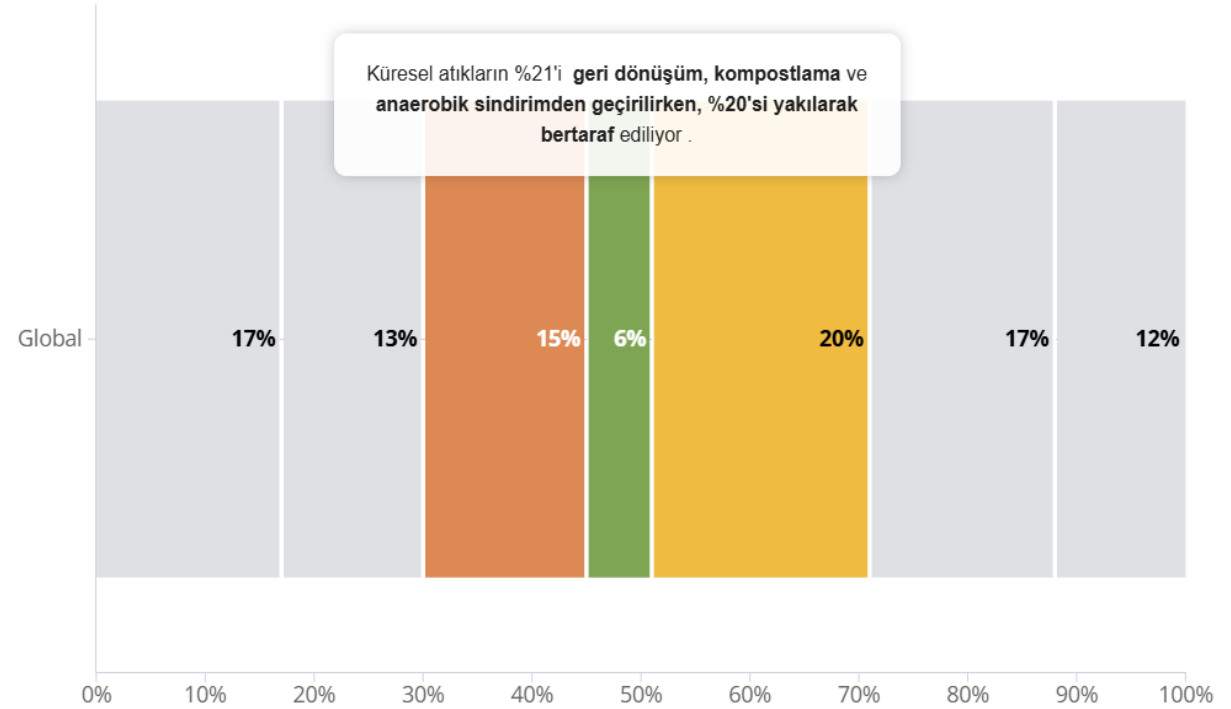

KÜRESEL GERİ DÖNÜŞÜM

Küresel atıkların % 21'i geri dönüşüm, kompostlama ve anaerobik işleminden geçirilirken, %20'si yakılarak bertaraf ediliyor

Global municipal solid waste treatment and disposal

Uncollected Dumpsites Recycling Composting & anaerobic digestion Incineration
Sanitary landfill Controlled landfill

Mean treatment and disposal (percent, weighted by the total mass of waste generated in 2022).

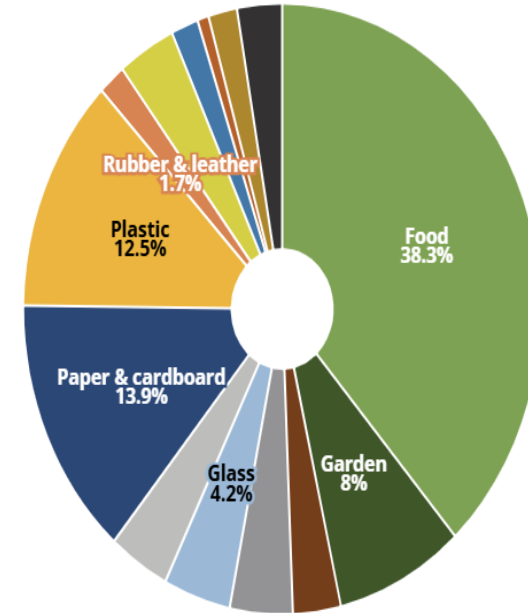
KÜRESEL KARAKTERİZASYON

Küresel olarak atıkların %38,3
Gıda, %13,9 Kağıt, %12,5 Plastik

Municipal solid waste composition by income group

Global Low-income Lower-middle-income Upper-middle-income High-income

Material types: ● Food ● Garden ● Wood ● Inert & rubble ● Glass ● Metal ● Paper & cardboard
● Plastic ● Rubber & leather ● Textiles ● Waste electrical and electronic equipment ● Hazardous
● Diapers & hygiene ● Other

Composition in each country reported for different years, multiplied by waste generation for 2022 and then aggregated to global level to create a weighted mean.

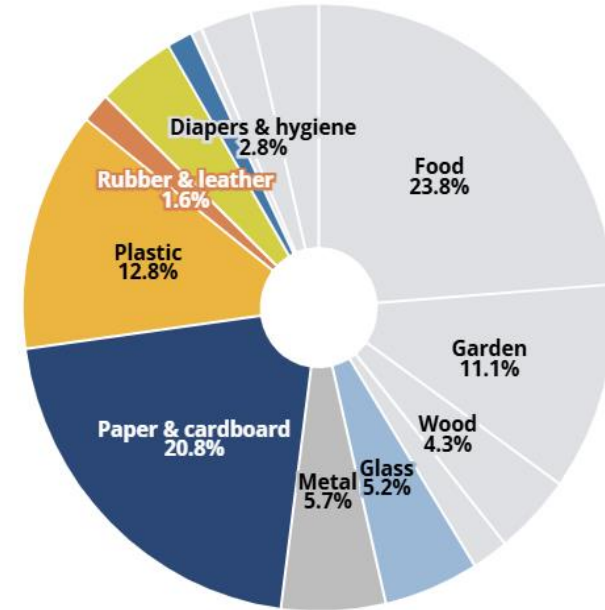
GELİRE GÖRE EĞİLİMLER

Yüksek gelirli ülkelerde atıkların % 50'sini geri dönüştürülebilir malzemeler , tekstil ürünleri ve atık elektrikli ve elektronik ekipmanlar oluşturmaktadır

Municipal solid waste composition by income group

Global Low-income Lower-middle-income Upper-middle-income **High-income**

Material types: Food Garden Wood Inert & rubble Glass Metal Paper & cardboard Plastic Rubber & leather Textiles Waste electrical and electronic equipment Hazardous Diapers & hygiene Other

Composition in each country reported for different years, multiplied by waste generation for 2022 and then aggregated to global level to create a weighted mean.

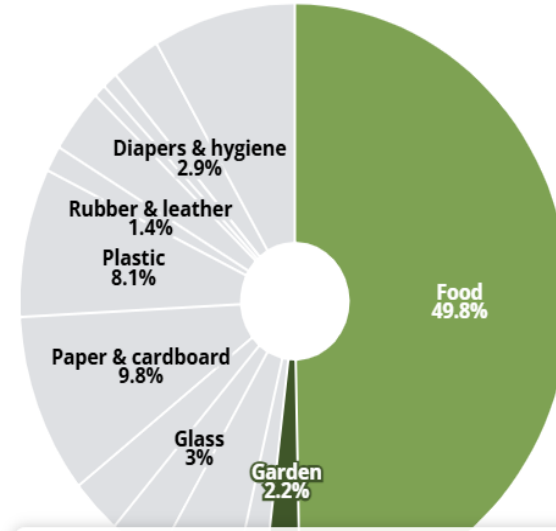
GELİRE GÖRE EĞİLİMLER

Düşük gelirli Ülkelerde
üretilen atıkların % 52'sini gıda
ve bahçe atıkları
oluşturmaktadır

Municipal solid waste composition by income group

Global Low-income Lower-middle-income Upper-middle-income High-income

Material types: ● Food ● Garden ● Wood ● Inert & rubble ● Glass ● Metal ● Paper & cardboard
● Plastic ● Rubber & leather ● Textiles ● Waste electrical and electronic equipment ● Hazardous
● Diapers & hygiene ● Other

Düşük gelirli ülkelerde , üretilen atıkların %52'sini gıda
ve bahçe atıkları oluşturmaktadır .

Composition in each country reported for different years, multiplied by waste generation for 2022 and then aggregated to global level to create a weighted mean.

UN
environment
programme

Think Eat Save

Tracking Progress to Halve
Global Food Waste

Food Waste Index Report 2024

Gıda İsrafı – Görünmez Krizin Boyutları

Birleşmiş Milletler Çevre Programı (UNEP)
2024 yılı Gıda İsrafı Endeksi Raporu

	KİŞİ BAŞI YILLIK MİKTAR (KG)	TOPLAM (MİLYON TON)
Hanehalkı	79	631
Gıda Hizmetleri	36	290
Perakende	17	131
TOPLAM	132	1.052

2022'de israf edilen toplam gıdanın %60'ı hanehalkı düzeyinde gerçekleşirken, %28'i gıda hizmetlerinden, %12'si ise perakende sektöründen kaynaklandı.

**Gıda kaybı ve israfının
küresel ekonomiye olan
zararının yaklaşık**

1 trilyon

**ABD doları olduğu tahmin
ediliyor .**

**Boşa Harcanan Para, Boşa Harcanan Potansiyel,
Gıda İsrafı Herkes İçin Bir Kayıptır**

ÜLKEMİZDE 2024 YILI ATIK VERİSİ

40,4
milyon ton

belediye atığı ve
değerlendirilebilir atıkların
toplamı

1,29
kg/gün

Kişi başı oluşan atık miktarı

17 Ekim 2025 te yayınlandı

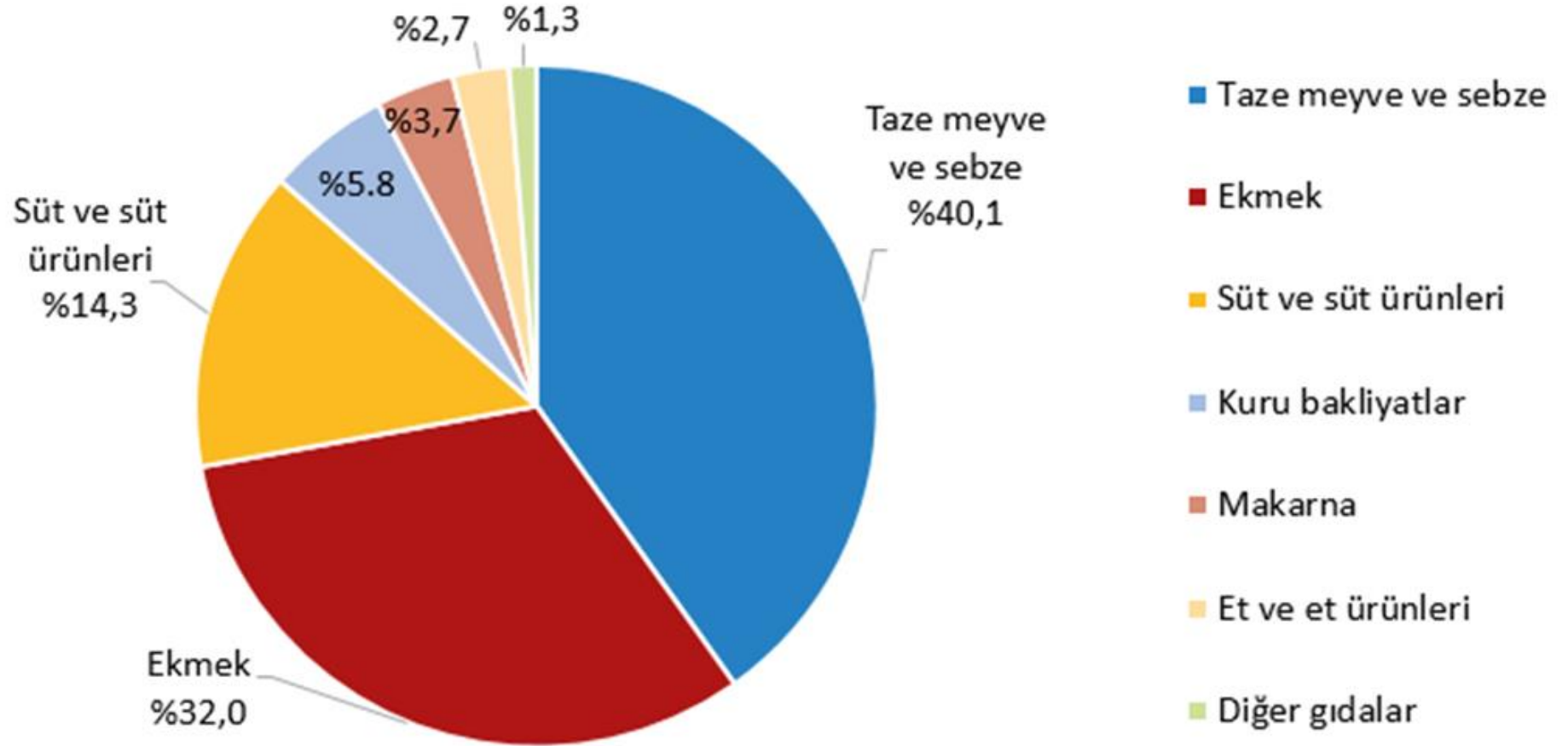
ATIK KARAKTERİZASYONU

Türkiye Geneli Atık Karakterizasyonu

TÜİK 2024 HANE HALKI İSTATİSTİKLERİ-2 Haziran 2025

TİCARET BAKANLIĞI İSRAF RAPORU (2019)

Haftada 2 ekmek
çöpe gidiyor

%29,8 Tüketilmeden
çöpe atılan yemek

Pişen yemeklerin
%59,4 ü tamamen
bitiyor

Pişen yemeklerin
%30,1
değerlendiriliyor

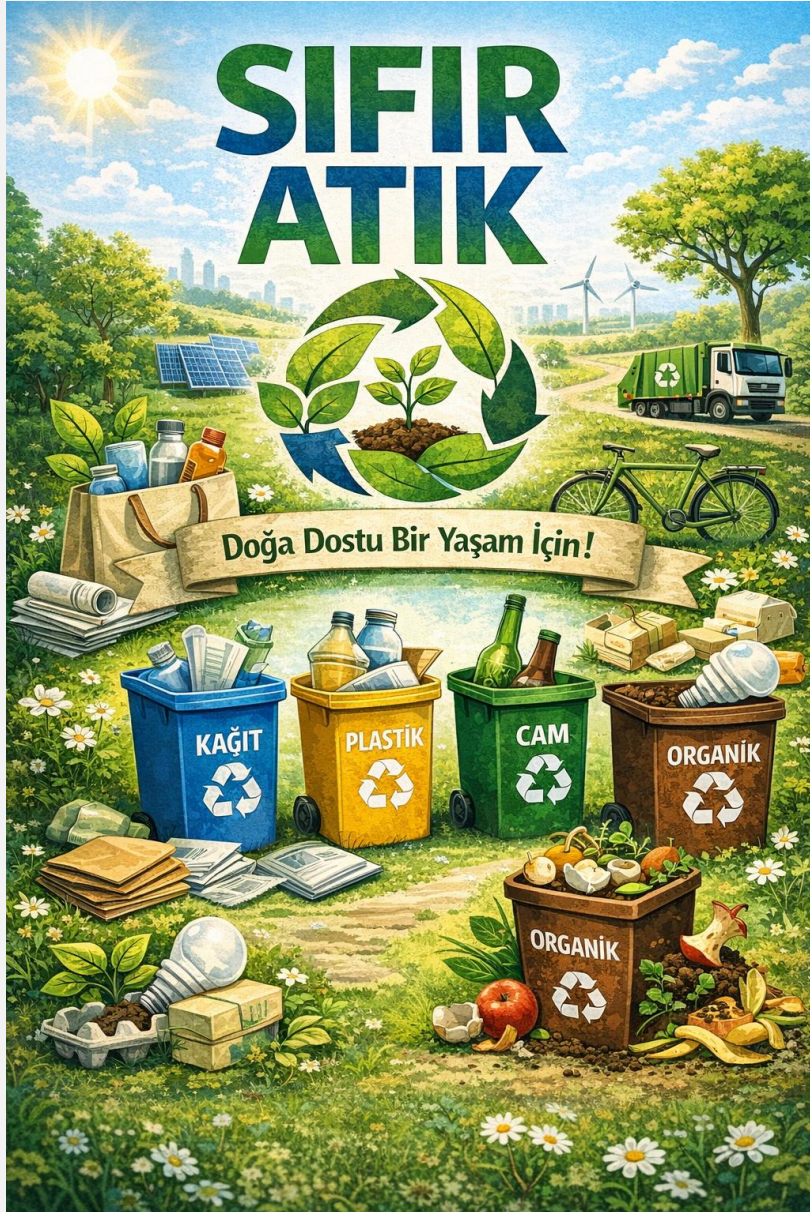
Geri dönüşebilir
atıkları mutfak
atıklarından ayırarak
atma %12,1

Geri dönüşüm
kavramını duyan
%74,9

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE
PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

TÜRKİYE İSRAF RAPORU

Sıfır Atığın Etkisi

- Hammadde
- Çevresel
- Hukuki
- Ekonomik
- Sosyal

Bölüm2 Uluslararası Stratejiler

- **Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları 2015 yılı-193 ülke taraf olmuştur.**

17 ana hedef ve 169 alt başlıktan oluşmaktadır.

*Sürdürülebilir şehirlerin kurulması,

*2030'a kadar, atık oluşumunu önleme, azaltma, geri kazanım ve tekrar kullanım yollarıyla önemli ölçüde azaltılması

*Kişi başı oluşan atığın azaltılması

* **2030'a kadar perakende ve tüketici düzeylerinde gıda kayıplarının azaltılması, kişi başına düşen küresel gıda atığının yarıya indirilmesi**

* Doğal kaynakların sürdürülebilir yönetiminin ve verimli kullanımının sağlanması

Bölüm 3

Sıfır Atık

SIFIR ATIK NEDİR?

Üretim, tüketim ve hizmet süreçlerinde;

- Atık oluşumunun önlenmesi/azaltılması,
- Yeniden kullanıma öncelik verilmesi,
- Oluşan atıkların ise kaynağında ayrı biriktirilerek toplanması
- Geri dönüşüm ve/veya geri kazanımın sağlanması
- Bertarafa gönderilecek atık miktarının azaltılması
- Çevre ve insan sağlığının ve tüm kaynakların korunması

hedeflerine ulaşmayı amaçlayan yaklaşımdır.

Sıfır Atık Krondojisi

Çevre Kanunu

2017

Sıfır Atık Tanıtım
Toplantısı Yapıldı

2016

Pilot Ölçekte Sıfır
Atık Çalışmaları
Başladı

2018

Çevre kanununda
düzenleme yapıldı.

*Sıfır atık Yaklaşımı

*Döngüsel ekonomi

*Plastik poşet azaltılması

ÇEVRE KANUNU

09.08.1983 Tarih ve
2872 Sayılı Resmi
Gazete'de
yayınlanmıştır.

Sıfır atık yaklaşımı
İdari yaptırım
Döngüsel ekonomi

Çevre Kanunu

2017

Sıfır Atık Tanıtım Toplantısı Yapıldı

2018

Çevre kanununda düzenleme yapıldı.

- *Sıfır atık Yaklaşımı
- *Döngüsel ekonomi
- *Plastik poşet azaltılması

2018

*Sıfır Atık Bilgi Sistemi Kuruldu

*1.Sıfır Atık Zirvesi

*Sıfır Atık Sıfır Açlık ödülü

* Belediye Başkanları Toplantısı

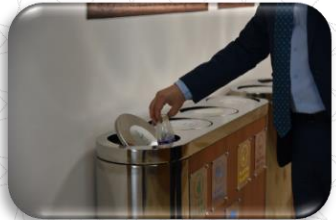
2019

11.Kalkınma Planında sıfır atığın yaygınlaştırılması yer aldı

*2.Sıfır Atık Zirvesi

2016

Pilot Ölçekte Sıfır Atık Çalışmaları Başladı

Sıfır Atık Yönetmeliği

2019

*Sıfır atık sisteminin kurulmasına yönelik düzenlemeleri içeren Sıfır Atık Yönetmeliği yayınlandı.

- ✓ **Görev ve Sorumluluklar**
- ✓ **Sıfır Atık Yönetim Sistemi**
- ✓ **Atıkların biriktirilmesi, toplanması ve biriktirme ekipmanlarının özellikleri**
- ✓ **Sıfır Atık belgesine İlişkin Esaslar**
- ✓ **İdari Yaptırım**

SIFIR ATIK YÖNETMELİĞİ

İL MÜDÜRLÜKLERİNİN GÖREV VE SORUMLULUKLARI

İŞBİRLİĞİ

İşbirliği yapmak, koordinasyonu sağlamak, Teknik destek sağlamak

AGM

Atık getirme merkezi onay yazısı vermek, Bakanlığın çevrimiçi programına kayıt etmek,

PLAN

İl Sıfır Atık Yönetim Sistemi Planının hazırlanması için mahalli çevre kurulu gündemini hazırlamak ve teknik destek sağlamak

İZLEME

İzlemek, denetlemek, idari yaptırım uygulamak

EĞİTİM

Eğitim ve bilgilendirme faaliyetlerini koordine etmek, katkı ve katılım sağlamak

SABS

Sıfır atık bilgi sistemine kayıt ve beyanların yapılmasını sağlamak ve beyanların takibini yapmak sıfır atık belgesi düzenlemek ve iptal etmek,

Sıfır Atık Yönetmeliği

2019

*Sıfır atık sisteminin kurulmasına yönelik düzenlemeleri içeren Sıfır Atık Yönetmeliği yayınlandı.

2019

*Sektör Bazlı 11 Adet Sıfır Atık Uygulama Kılavuzu yayınlandı.
*Sıfır atık mavi seferberliği başladı

SIFIR ATIK YÖNETİM SİSTEMİ UYGULAMA KILAVUZLARI

11 adet uygulama kılavuzu;

- Mahalli İdareler
- OSB ve Sanayi Tesisleri
- Havalimanı ve Terminaller
- AVM, İş Merkezi, Ticari İşletme ve Plaza
- Eğitim Kurumları ve Yurtlar
- Sağlık Kuruluşları
- Kırsal Alanlar
- Kurum Kuruluşlar
- Hane ve Siteler
- Turizm Tesisleri (Otel-Restoran-Kafeterya)
- Sıfır Atık Mavi (Limanlar-Kıyı Tesisleri-Marinalar-Plajlar)

Bakanlığımızca yayınlanan sıfır atık yönetimi uygulama kılavuzları (<https://cygm.csb.gov.tr/sifir-atik-ve-atik-isleme-dairesi-baskanligi-i-85454>) adresinde yayınlanmaktadır.

Sıfır Atık Yönetmeliği

2019

*Sıfır atık sisteminin kurulmasına yönelik düzenlemeleri içeren Sıfır Atık Yönetmeliği yayınlandı.

2019

*Sektör Bazlı 11 Adet Sıfır Atık Uygulama Kılavuzu yayınlandı.
*Sıfır atık mavi seferberliği başladı

Sıfır Atık Yönetim Sistemi Planı

2020

*81 ilimiz için İl Sıfır Atık Yönetim Sistemi Planı hazırlandı
*Çevre Ajansı kuruldu

İl Sıfır Atık Yönetim Planlarının Hazırlanması

(1) Mahallin en büyük mülki idari amiri;

a) İl Sıfır Atık Yönetim Sistemi Planının Mahalli Çevre Kurulu tarafından belirlenecek **komisyonca hazırlanmasını, gerekli görmesi halinde revize edilmesini ve mahalli çevre kurulunda karara bağlanmasını sağlar.**

b) İl sınırları içerisinde İl Sıfır Atık Yönetim Sistemi Planı doğrultusunda mahalli idarelerce sıfır atık yönetim sisteminin kurulması, uygulanması ve işbirliği içerisinde çalışılmasını temin eder.

c) İl sınırları içerisinde uygulanan sıfır atık yönetim sisteminin izlenmesi ve tespit edilen aksaklıkların iyileştirilmesine yönelik çalışmaların belirlenmesi amacıyla mahalli çevre kurulunu toplar. Mahalli çevre kurulu tarafından, alınan karar ve tedbirlerin il düzeyinde uygulanması için programlar hazırlanır ve hazırlanan programların öngörülen sürelerde uygulanması sağlanır.

9.1.2020 İl Planları için talimat yazısı yazıldı

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
ÇEVRE YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Sayı : 88511911-705.01-E.7784
Konu : Sıfır Atık Belgelendirme Süreci ve İl Planı

09.01.2020

DAĞITIM YERLERİNE

Sıfır Atık Projesi kapsamında istatistiki veri oluşturmak, uygulamaları takip etmek, sıfır atık yönetim sistemini uygulayacak yerleri kayıt altına almak, bilgi girişinde bulunmak, raporlama yapmak, belgelemek, sistem kapsamında yönetilen atıkların izlenebilirliğini sağlamak sıfır atık envanterini oluşturmak amacıyla Bakanlığımızca Sıfır Atık Bilgi Sistemi (SABS) hazırlanmıştır.

Bununla birlikte 12 Temmuz 2019 tarihinde Sıfır Atık Yönetmeliği yayımlanmış olup söz konusu Yönetmelikte mahalli idareler, bina ve yerleşkelerin görev ve sorumlulukları, sıfır atık yönetim sisteminin kurulmasına ve Sıfır Atık Belgesi verilmesine ilişkin hükümler yer almaktadır. Yönetmelik gereği mahalli idareler, bina ve yerleşkeler için Sıfır Atık Yönetmeliği'nin Ek-3 ünde yer alan "Sıfır Atık Yönetim Sisteminin Kurulması İçin Kriterleri" doğrultusunda 12 Ocak 2020 tarihi itibarıyla temel seviye sıfır atık belge alma süreci Sıfır Atık Bilgi Sistemi (SABS) üzerinden başlatılacaktır.

Sıfır Atık Belgesi verilmesi İl Müdürlüklerimiz tarafından yürütülecek olup belge başvurularında;

- Mahalli idareler ile bina ve yerleşkeler için belge başvuruları değerlendirilirken Ek-1'de yer alan Sıfır Atık Belgesi İnceleme Kriterleri'nde belirtilen hususların titizlikle incelenerek değerlendirilmesinin yapılması,
- Mahalli idarelerin belge başvurularını değerlendirirken;
 - mahalli idareler için Yönetmeliğin yayımlandığı tarihteki belediye nüfusları baz alınarak gruplandırmanın yapılması,
 - mutlak suretle yerinde inceleme yapılması,
- Bina ve yerleşkelerin belge başvurularında; gerekli görülmesi durumunda yerinde inceleme yapılarak başvurunun değerlendirilmesi,
- Belge başvurularında eksiklik tespit edilmesi halinde tamamlaması için başvuru sahibine 30 takvim günü süre verilmesi, verilen sürenin başvuru sahibine bildirilmesi,
- Sıfır Atık Bilgi Sistemine kayıt ve veri girişi yapıp yapılmadığının kontrol edilmesi, eksik ve hatalı girişlerin düzeltilerek paylaşılabılır güvenilirlikte veri elde edilmesi,

...e yetkilerinin tanımlandığı 6 ncı ...nı formatını belirleme" hükmü yer

...tronik imza ile imzalanmıştır.

Bilgi için: Mehmet BALCI
Çevre Mühendisi
Telefon No: (312) 586 30 51

ANLIĞI
DÜRLÜĞÜ

09.01.2020

Sistemi Planı Formatı Ek-2 de yer ...lanması için mahalli çevre kurulu ...urulması ve İl Sıfır Atık Yönetim ...arın formata göre revize edilmesi, ...ve sifiratik@csb.gov.tr adresine ...rı içeren ve il düzeyinde sıfır atık ...verildiği raporların üçer aylık

ciyla Valilik koordinasyonunda ...dinasyon kurulunun oluşturulması ...edilerek yapılan çalışmaların ve ...usularında;

e-imzalıdır

Prof. Dr. Mehmet Emin BİRPINAR
Bakan a.
Bakan Yardımcısı

Sıfır Atık Yönetmeliği

Sıfır Atık Yönetim Sistemi Planı

Yönetmelik Revizyonu

2019

*Sıfır atık sisteminin kurulmasına yönelik düzenlemeleri içeren Sıfır Atık Yönetmeliği yayımlandı.

2019

*Sektör Bazlı 11 Adet Sıfır Atık Uygulama Kılavuzu yayımlandı. *Sıfır atık mavi seferberliği başladı

2020

*81 ilimiz için İl Sıfır Atık Yönetim Sistemi Planı hazırlandı

*Çevre Ajansı kuruldu

2021

*Sıfır Atık Yönetmelik Revizyonu

*Paris anlaşması onaylandı

*Küresel Amaçlar Eylem Ödülü

2021

Atık Getirme Merkezlerinin Kurulması Ve İşletilmesi İle Sıfır Atık Uygulamalarına İlişkin Usul Ve Esaslar yayımlandı

ATIK GETİRME MERKEZLERİNİN KURULMASI VE İŞLETİLMESİ İLE SIFIR ATIK UYGULAMALARINA İLİŞKİN USUL VE ESASLAR

- ✓ Atıkların Kaynağında Ayrı Biriktirilmesi Ve Toplanması
- ✓ Biriktirme Ekipmanlarının Özellikleri
- ✓ Geçici Depolama
- ✓ Atıkların Ayrı Toplanması
- ✓ Atık Getirme Merkezleri
- ✓ Mobil Atık Getirme Merkezleri
- ✓ Geri Kazanılabılır Atık Aktarma Merkezleri
- ✓ Atık Getirme Merkezlerine Kabul Edilecek Atık Listesi

2022

*30 Mart Uluslararası
Sıfır Atık Günü ilan
edildi

*3.Sıfır Atık Zirvesi
düzenlendi

2022

*BM de küresel Sıfır Atık
İyi Niyet Beyanı
İmzalandı.

*İklim ve Kalkınma
Liderlik Ödülü

2022

*Orta vadeli
program

30 ULUSLARARASI SIFIR ATIK GÜNÜ TEMALARI

Yıl	TEMA
2023	Sürdürülebilir ve Çevre Dostu Atık Yönetimi Uygulamalarına Ulaşmak
2024	Döngüsel Bir Geleceğe Doğru Dünya Ortak Evimiz
2025	Moda ve Tekstil Sektöründe Sıfır Atık Hedefine Doğru
2026	Gıda İsrafı

ATIK TOPLAYICILARI GENELGE-28 MART 2022

Belediyeler tarafından;

- Belediyeler tarafından atık toplayıcılarının çalışma esasları oluşturulur
- Çalışma esasları ilk belediye meclis gündeminde karar bağlanır.
- Toplayıcı bilgileri emniyet müdürlükleri ve jandarma komutanlıkları ile güncel paylaşılır.
- Toplayıcı bilgileri sıfır atık bilgi sistemine girişleri yapılır
- Bağımsız atık toplayıcı kartı düzenlenir

Herhangi bir işletmeye bağlı olmaksızın atık toplayıcılığı yapanlar;

- Kimlik numarası ve iletişim bilgileri ile belediyeye başvurur
- Sadece kayıtlı olduğu belediye sınırları içerisinde toplama yapılır.
- Belediye tarafından belirlenen standartta eldiven iş kıyafeti, toplama aracı ile çalışılır
- Geri kazanılabilir atıklar türlerine göre ayrı toplanır

2022

*30 Mart Uluslararası Sıfır Atık Günü ilan edildi

*3.Sıfır Atık Zirvesi düzenlendi

*Atık Toplayıcıları Genelgesi

2023

*Uluslararası Sıfır Atık Danışma Kurulu Kuruldu

*Sıfır Atık İyi Niyet Beyanı İmzaya açıldı

*G20 sonuç dokümanında sıfır atık girişiminin teşvik edilmesi yer aldı

Sıfır Atık Projesi En İyi Proje Ödülü

İyi uygulamaların gönderilmesi talimatı

2022

*BM de küresel Sıfır Atık İyi Niyet Beyanı İmzalandı.

*İklim ve Kalkınma Liderlik Ödülü

2022

*Orta vadeli program

İYİ UYGULAMALARIN GÖNDERİLMESİ

İyi uygulamaların 30
Kasım 2023 kadar
gönderilmesi

Telefon : E-86669976-145.99-7774233

03.11.2023

Konu : Sıfır Atık İyi Uygulamaları

DAĞITIM YERLERİNE

Bilindiği üzere, ülkemizde atık yönetimi noktasında büyük ve hızlı bir dönüşüme kapı aralayan sıfır atık hareketi uluslararası alanda da öncü olmakta ve birçok başarıya imza atmaktadır. Ülkemizin girişimleriyle, iklim kriziyle mücadele, sürdürülebilir kalkınma planları ve sıfır atık yaklaşımının teşvik edilmesi kapsamında Küresel Sıfır Atık İyi Niyet Beyanı imzalanmış sonrasında ise Birleşmiş Milletler (BM) Genel Kurulunda "sıfır atık" kararı kabul edilmiştir.

Bununla birlikte, sıfır atık iyi uygulamalarının ve başarı öykülerinin paylaşılması yoluyla yerel ve ulusal sıfır atık girişimlerinin teşvik edilmesi amacıyla BM Çevre Programı ve BM İnsan Yerleşimleri Programı (UN-Habitat) ilgili yetkileri dahilinde Sıfır Atık Danışma Kurulu kurulmuştur.

Ülkemizin öncülük etmekte olduğu sıfır atık hareketi kapsamında sıfır atık marketi, sıfır atık noktası, sıfır atık mobil aracı gibi belediyeler tarafından gerçekleştirilmekte olan Sıfır Atık İyi Uygulamaları sıfır atık web sitesinde Türkçe ve İngilizce olarak yayınlanmakta olup söz konusu uygulamalara aşağıdaki linklerden ulaşılabilir.

Sıfır atık yönetim sistemi çalışmalarına katkı sağlayacak, teşvik edici, ilham verici ve özgün iyi uygulama örneklerinin ulusal ve uluslararası düzeyde kamuoyu ile paylaşarak yaygınlaştırılması amacıyla, gerçekleştirilen iyi uygulama örnekleri projenin amacını, kapsamını, uygulama planını ve kazanımlarını içerecek şekilde PowerPoint (.ppt / .pptx) formatında Türkçe ve İngilizce şablonları hazırlanmıştır.

Bu kapsamda, ekte yer alan formatlar doğrultusunda Türkçe ve mümkün olması halinde İngilizce olarak hazırlanacak iyi uygulama örneklerinden;

- Belediyelerin gerçekleştirmiş olduğu çalışmaların Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri tarafından temin edilerek,
- Diğer kurum/kuruluş/bireylerin (otel/restoran/egitim kurumu/sanayi kuruluşu/mağaza vd.) ise doğrudan,

30 Kasım 2023 tarihi mesai bitimine kadar sifiratik@csb.gov.tr adresine e-posta olarak gönderilmesi ve resmi yazı ile de Bakanlığımıza iletilmesi hususunda;

Bilgilerinizi ve gereğini arz ve rica ederim.

Recep AKDENİZ
Bakan a.
Çevre Yönetimi Genel Müdürü

2024

*Kenya'da UNEA-6 toplantıları sonunda hazırlanan bakanlar bildirisinde sıfır atığın önemine atıfta bulunulmuştur

*Çevrefest düzenlendi

*Orta Vadeli Program (2025-2027)

*G20 Toplantıları,

*12. Kalkınma Planı

*Sıfır Atık Genelgesi

*Belge Yenileme, SABS Hızlı Başvuru Ekranı

12. KALKINMA PLANI-SIFIR ATIK

687.1. Pilot olarak seçilecek üniversitelerin sıfır atık, temiz çevre, enerji verimliliği ve yenilenebilir enerji kaynakları alanında durumlarının tespit edilerek sürdürülebilir ve iklim dostu kampüslere dönüşüm projeleri hazırlanacaktır.

882. Sıfır atık uygulamaları yaygınlaştırılacak, atıkların geri dönüşümünde toplumun bilinçlendirilmesi sağlanacaktır.

882.1. “Sıfır Atık Projesi” kapsamında eğitim farkındalık faaliyetleri gerçekleştirilecek ve eğitimin tüm kademelerinde sıfır atık uygulamaları yürütülecektir.

Tablo 51: Kentsel Altyapı Hedefleri

	2022	2023	2028
İçme ve Kullanma Suyu Şebekesi ile Hizmet Verilen Belediye Nüfusunun Toplam Belediye Nüfusuna Oranı (%)	98,7	99,0	100,0
Kanalizasyon Şebekesi ile Hizmet Verilen Belediye Nüfusunun Toplam Belediye Nüfusuna Oranı (%)	91,1	95,0	100,0
Atık Su Arıtma Tesisleri ile Hizmet Verilen Belediye Nüfusunun Toplam Belediye Nüfusuna Oranı (%)	90	90	100
Arıtılmış Atıksuların Yeniden Kullanım Oranı (%)	4,7	5,2	11,0
İçme Suyu Kayıp Oranı (%)	33,5	31,0	26,0
Sıfır Atık Projesi Kapsamında Atığın Geri Kazanım Oranı (%)	30,1	35,0	42,5
Atık Yönetim Hizmeti Verilen Belediye Nüfusu Oranı (%)	89,0	90,0	100,0
Kentçi Raylı Sistem Uzunluğu (Km, Kümülatif)	810	925	1.078

Kaynak: 2022 yılı verileri Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, ilgili büyükşehir belediyeleri, Tarım ve Orman Bakanlığı ile Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına aittir. 2023 yılı verileri ilgili kurumların gerçekleştirilecek tahmini olup 2028 yılı verileri On İkiinci Kalkınma Planı hedefleridir.

976.2. Küresel kalkınma gündeminin iklim değişikliği, yeşil dönüşüm, yenilenebilir enerji, sürdürülebilir gıda sistemleri, afet risklerinin azaltılması ve dijitalleşme ile ülkemizin öncülüğünde yürütülen sıfır atık hareketi bağlamında sürdürülebilir atık yönetimi gibi meselelerine ilişkin uluslararası kuruluşlar nezdinde yürütülen çalışmalara aktif katkı sağlanacaktır.

SIFIR ATIK GENELGE-4 NİSAN 2024

Bina ve Yerleşkeler ile Mahalli İdarelerden;

- Sıfır atık yönetim sistemini kurmayan
- Kurup sıfır atık belgesini almayan
- Sıfır atık belgesi bulunmasına rağmen sıfır atık yönetim sistemini etkin bir şekilde uygulamayanlarda

- Sıfır Atık sistemi ile ilgili eksiklikler giderilecek
- Gerekli denetim ve takip titizlikle yapılacaktır

Yükümlülüklerini yerine getirmekten imtina edenlere idari yaptırım uygulanacak

2024

- *Kenya'da UNEA-6 toplantıları sonunda hazırlanan bakanlar bildirisinde sıfır atığın önemine atıfta bulunulmuştur
- *Çevrefest düzenlendi
- *Orta Vadeli Program (2025-2027)
- *G20 Toplantıları,
- *12. Kalkınma Planı
- *Sıfır Atık Genelgesi
- *Belge Yenileme, SABS Hızlı Başvuru Ekranı

2025

- *İklim Kanunu
- *İl Eğitim Farkındalık Planı
- *Piktogramlar Belirlendi
- *Döngüsel Ekonomi Eylem Planı Hazırlandı

İKLİM KANUNU

2.7.2025 Tarih ve 32951
Sayılı Resmi Gazete’de
yayınlanmıştır.

Kurumlar; sıfır atık
sisteminin kurulması,
uygulanması ve
izlenmesiyle
yükümlüdür.

AB Yeşil Mutabakatı -11 Aralık 2019 Türkiye Yeşil Mutabakat Eylem Planı-2021

Eylem Planı 9 ana başlık altında toplam 32 hedef ve 81 eylemi içermektedir

Ulusal Döngüsel Ekonomi Eylem Planının
Hazırlanması

1.Sınırdaki Karbon
Düzenlemeleri

2.Yeşil ve Döngüsel
Bir Ekonomi-

3.Yeşil Finansman

4.Temiz, Ekonomik
ve Güvenli Enerji
Arzı

5.Sürdürülebilir
Tarım

6.Sürdürülebilir
Akıllı Ulaşım-

7.İklim Değişikliği
İle Mücadele-

8.Diplomasi

9.Avrupa Yeşil Mutabakatı
Bilgilendirme ve
Bilinçlendirme Faaliyetleri

Ülkemizde pestisit, anti-mikrobiyaller, kimyasal gübre kullanımının azaltılması, Organik tarım üretiminin geliştirilmesi yönelik çalışmalar, Arazi toplulaştırma tescil faaliyetleri, Aydın, Denizli, İzmir ve Ağrı illerinde kurulan Tarıma Dayalı (jeotermal sera) İhtisas Organize Sanayi Bölgelerinde jeotermal kaynaklardan faydalanılarak bitkisel üretim yapılması, Yenilenebilir enerji kullanan seralar ve üretim tesislerinin desteklenmesi, Tarımsal üretimde **atık ve artıkların tekrar değerlendirilmesi** konusunda AR-GE çalışmalarının yürütülmesi, **Gıda atık ve artıklarının geri dönüşümünün sağlanmasına yönelik farkındalık yaratma ve tüketicinin bilinçlendirilmesi çalışmalarının gerçekleştirilmesi**, Tarladan Sofraya ve Biyoçeşitlilik Stratejileri hakkında bilgilendirme faaliyetleri düzenlenmesi,

ULUSAL DÖNGÜSEL EKONOMİ STRATEJİ BELGESİ VE EYLEM PLANI 2025

18 Ekim 2025 tarihinde yayınlandı

Strateji ve Eylem Planı toplam 6 Stratejik Hedef, 22 Amaç ve 53 Eylem içermektedir.

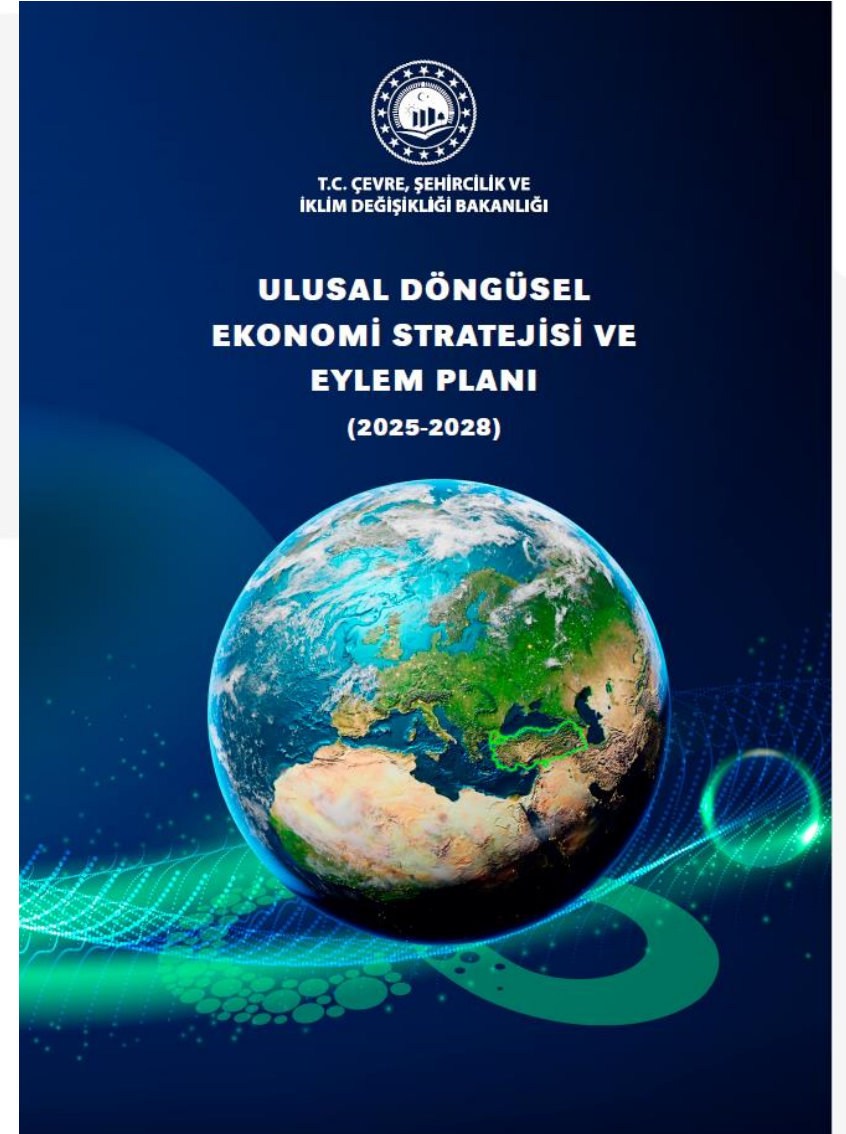
53 eylemin 28'i mevzuat 25'i ise mevzuat dışı (altyapı, teknoloji ve inovasyon, kurumsal yapı ve işbirliği, finansman ve ekonomik araçlar) eylemlerdir.

6 Ana Stratejik Hedef

1. Döngüsel Ürünler
2. Öncelikli Sektörler
3. Atık ve İsrafi Önleme ve Azaltım
4. Döngüsel Ekonominin Yaygınlaştırılması
5. Yatay Eylemler
6. İlerlemenin İzlenmesi

7 Öncelikli Sektör

1. Ambalaj
2. Batarya ve Araç
3. Elektronik ve Bilgi-İletişim Teknolojileri (BİT)
4. Gıda ve Biyokütle
5. İnşaat ve Bina
6. Plastik
7. Tekstil

Gıda bankası
depolama

çözümlenmesi

ni olarak

Yeniden kullanım işlevi ile atık getirme merkezlerine ikinci el satış mağazası, takas merkezi, onarım atölyesi gibi birimlerin entegrasyonu

Biy

Atık ver

kların

toplanması

2024

- *Kenya'da UNEA-6 toplantıları sonunda hazırlanan bakanlar bildirisinde sıfır atığın önemine atıfta bulunulmuştur
- *Çevrefest düzenlendi
- *Orta Vadeli Program (2025-2027)
- *G20 Toplantıları,
- *12. Kalkınma Planı
- *Sıfır Atık Genelgesi
- *Belge Yenileme, SABS Hızlı Başvuru Ekranı

2025

- *İklim Kanunu
- *İl Eğitim Farkındalık Planı
- *Piktogramlar Belirlendi

YILLIK TEMA

2026

- Sıfır Atık Temaları belirlendi

STRATEJİ BELGELERİ

Eylem Planları

2021-2023

**Ulusal Genç İstihdam
Stratejisi ve Eylem Planı**
Gençlik Merkezi
Yerel Yönetimlerde Gençler

2024-2028

**Kadının Güçlenmesi Strateji
Belgesi ve Eylem Planı**
Kadına yönelik eğitim

2024-2028

**Ailenin Korunması ve
Güçlendirilmesi Vizyon
Belgesi ve Eylem Planı**
Sıfır atık farkındalığı

2024-2023

**Ulusal Akıllı Şehirler
Stratejisi Ve Eylem Planı**
Sıfır atık projesinin akıllı şehir
uygulamaları ile geliştirilmesi
ve yaygınlaştırılması

2021-2023

Yeni Ekonomi Programı
Sıfır atık uygulamaları ülke
genelinde yaygınlaştırılarak
geri kazanım oranının
artırılması

2023-2025

**Orta ve Uzun Vadeli
Program**
Hane halkı dahil sıfır atığın
yaygınlaştırılması

2020

**Türkiye'nin Gıda Kayıpları Ve
İsrafının Önlenmesi,
Azaltılması Ve Yönetimine
İlişkin Ulusal Strateji Belgesi
Ve Eylem Planı Ulusal Akıllı
Şehirler Stratejisi Ve Eylem
Planı**

2024-2030

**İklim Değişikliği Azaltım
Stratejisi ve Eylem Planı
(İDASEP)Yeni Ekonomi
Programı**
Sıfır atık uygulamaları
kapsamında toplumsal
farkındalığın artırılması

2021

**TİM Sürdürülebilirlik
Eylem Planı**
Sıfır atık ve geri kazanım
konularında sektörel
eğitimlerin yaygınlaştırılıp

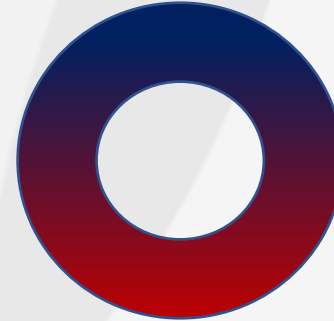
SIFIR ATIK MEVZUAT

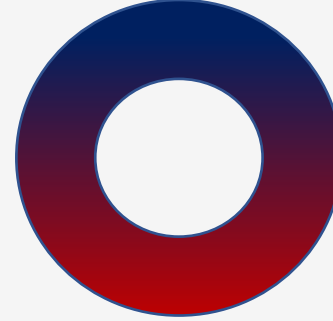
2018
Çevre Kanunu

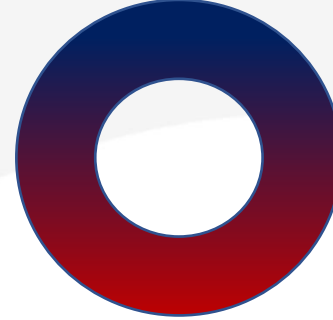
2019
Sıfır Atık Yönetmeliği

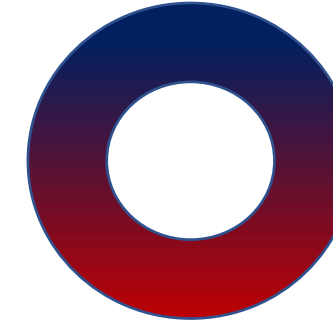
2019
11 Sıfır Atık
Uygulama Kılavuzu

2025
İklim Kanunu

2021
Atık Getirme Merkezlerinin
Kurulması Ve İşletilmesi İle
Sıfır Atık Uygulamalarına
İlişkin Usul Ve Esaslar

2022
Atık Toplayıcıları Genelgesi
2024
Sıfır Atık Genelgesi

Sıfır Atık Yönetmeliği'nde

Tehlikeli/tehlikesiz özellikteki diğer atıklar ile tıbbi atıkların **yönetimi ilgili mevzuatı kapsamında** sağlanarak sıfır atık yönetim sistemine dahil edilir.

SIFIR ATIK İLE BAĞLANTILI MEVZUAT

2015

Atık Yönetimi Yönetmeliği

2015

Atık Yönetimi Yönetmeliği

- Atıkların tehlikelilik özellikleri
- Atık kodları
- Geçici depolama alanı esasları
- Geçici depolama süreleri
- Atıkların türlerine göre ayrı toplanması

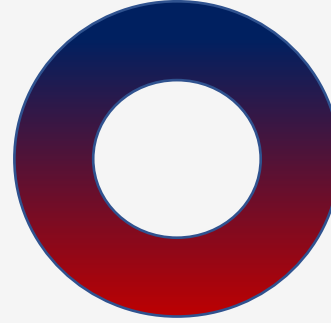

SIFIR ATIK İLE BAĞLANTILI MEVZUAT

2015

Atık Yönetimi Yönetmeliği

2022

Atık Elektrikli Ve Elektronik
Eşyaların Yönetimi Hakkında
Yönetmelik

2022

Atık Elektrikli Ve Elektronik Eşyaların Yönetimi Hakkında Yönetmelik

- Elektrikli ve elektronik eşyaların neler olduğu
- Üretici yılda en az bir kere toplama kampanyasının düzenlenmesi
- Uzun süreli kullanılabilen, tamir ve onarım ile yeniden kullanımına imkân sağlayan önlemlerin alınacağı
- AEEE'lerini kayıt dışı toplama yapanlara verilmemesi
- Çevre lisanslı tesisler ile dağıtıcılar/distribütörler, üreticiler ve yetkili idareler tarafından toplanır

SIFIR ATIK İLE BAĞLANTILI MEVZUAT

2015

Atık Yönetimi Yönetmeliği

2015

Bitkisel Atık Yağların
Kontrolü Yönetmeliği

2022

Atık Elektrikli Ve Elektronik
Eşyaların Yönetimi Hakkında
Yönetmelik

2015 Bitkisel Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliği

- **Ayrı biriktirilmesi**
- **Lavaboya, çevreye dökülmemesi**
- Sadece biyodizel ve biyogaz üretiminde kullanılabilir.
- Bitkisel atık yağ üreten kurum, kuruluş veya işletmeler yıllık sözleşme yapmakla yükümlüdürler.
- Boşaltılmış olan toplama kapları, tank ve konteynerlerin geri kazanım tesislerinde veya bitkisel atık yağ ara depolama tesislerinde temizlenmesi esastır.

SIFIR ATIK İLE BAĞLANTILI MEVZUAT

2015

Atık Yönetimi Yönetmeliği

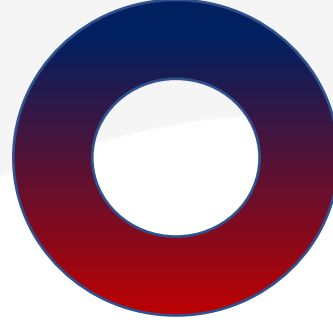
2022

Atık Elektrikli Ve Elektronik Eşyaların Yönetimi Hakkında Yönetmelik

2015

Bitkisel Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliği

2017

Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliği

2017

Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliği

- Sağlık kuruluşu nedir
- Toplanması, taşınması
- Sağlık kuruluşunun belediye ile protokol yapması
- Günlük limitlere göre yönetim
- Atık teslim süreleri
- Atık ilaçların tehlikeli atık olduğu
- Geçici depolanması

SIFIR ATIK İLE BAĞLANTILI MEVZUAT

2015

Atık Yönetimi Yönetmeliği

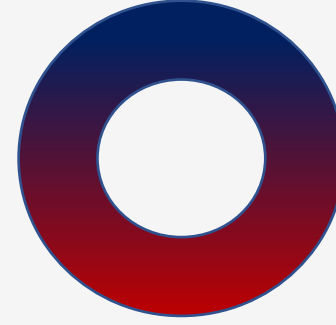
2015

Bitkisel Atık Yağların
Kontrolü Yönetmeliği

2004

Hafriyat Toprağı, İnşaat ve
Yıkıntı Atıklarının Kontrolü
Yönetmeliği

2022

Atık Elektrikli Ve Elektronik
Eşyaların Yönetimi
Hakkında Yönetmelik

2017

Tıbbi Atıkların Kontrolü
Yönetmeliği

2004
Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının
Kontrolü Yönetmeliği

- Atıklarını belediyenin veya mülki amirin izin verdiği geri kazanım veya depolama tesisi dışındaki yerlere dökmemek

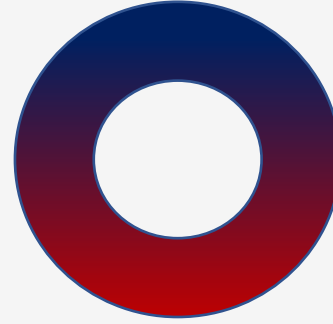

SIFIR ATIK İLE BAĞLANTILI MEVZUAT

2015

Atık Yönetimi Yönetmeliği

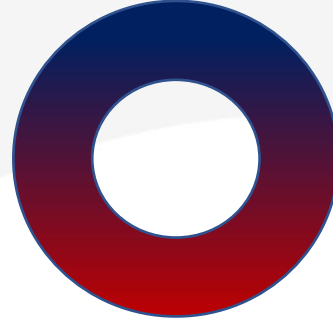
2022

Atık Elektrikli Ve Elektronik Eşyaların Yönetimi Hakkında Yönetmelik

2015

Bitkisel Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliği

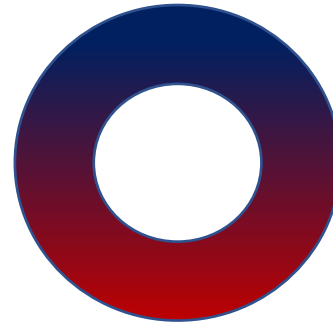
2017

Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliği

2004

Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği

2015

Kompost Tebliği

• 15 Eylül 2022 Kompost Tebliği Değişikliği;

Sıfır atık temel seviye belgesi olan;

Mahalli idareler, Organize sanayi bölgeleri, Havalimanları, Üniversiteler

tarafından yapılacak kompost tesislerinde;

- Pazar yeri, hal, manav, yiyecek hazırlama ile park ve bahçelerde oluşan Biyobozunur atıklar atıklarının kompostlaştırılması atık önleme ve azaltım faaliyetleri kapsamında değerlendirilmekte;
- Diğer atıklar ile karıştırılmayacak şekilde **biriktirilerek toplanması** sağlanır.
- Sadece tesiste idari bina bulunması ve tesise hizmet vermek amacıyla **kantar kullanılması** şartı aranır.
- ...atık birimleri yağış etkisine karşı **en az üzeri kapalı** olarak inşa edilir. Atık kabul birimi tabanı, sızdırmazlığı sağlayacak şekilde beton ve tutuşmaz malzemeden yapılır. Tabanda atığın kanalizasyon veya yüzey suyuyla temas etmesini engelleyecek şekilde ayrı toplama mekanizması geliştirilir. Atık kabul alanında oluşacak sızıntı suyunun toplanabilmesi için zemine uygun şekilde eğim verilir.
- Fizibilite raporu hazırlanması , işletme planı ve tesis onay yazısı **şartı aranmaz**.
- Atıkların işlenmesi sonrasında oluşacak kompostun ilgili mevzuat şartlarının sağlanarak **ürün olarak değerlendirilmesi** ve atık işleme tesislerinde bertaraf edilmemesi esastır.
- Mahalli idareler tarafından kurulacak olan **entegre atık yönetim tesisleri** bünyesinde yer alan kompost tesisleri bu kapsamında değerlendirilmez.”

Bölüm 4 KAZANIMLAR

TOPLANAN ATIKLAR
2017-2025

90 MİLYON TON

ATIK GERİ KAZANILDI

36,1 Milyon Ton

Kağıt-Karton

3,5 Milyon Ton

Cam

30,6 Milyon Ton

Organik ve diğer geri kazanılabilir

10,2 Milyon Ton

Plastik

9,6 Milyon Ton

Metal

KAZANIMLAR 2017-2025

- Türkiye'deki bütün araçların 1 yıllık yakıt tüketiminden fazla petrol tasarrufu
- Yaklaşık 55.000 futbol sahası büyüklüğünde depolama alanı tasarrufu
- 54 milyon hanenin 1 yıllık enerji tüketimine eşdeğer enerji tasarrufu
- Türkiye'deki ağaçların %7 si kadar ağaç tasarrufu

GERİ KAZANIM ORANLARI 2017-2025

GÖSTERGELER 2017-2025

SIFIR ATIK İÇİN HEP BİRLİKTE

365 Milyar ₺
Ekonomiye kazandırıldı

90 Milyon Ton
Atık geri kazandırıldı

217.000 Adet
Bina ve yerleşkede sıfır
atık yönetim sistemi
kuruldu

28 Milyon Kişiye
Sıfır atık eğitimi
verildi

325.000 Ton
Sıfır Atık Mavi girişimi
kapsamında deniz çöpü
toplandı

Bölüm 5 İdari Yaptırım

5237 Sayılı TÜRK CEZA KANUNU

Çevrenin kasten kirletilmesi

Madde 181- (1) İlgili kanunlarla belirlenen teknik usullere aykırı olarak ve çevreye zarar verecek şekilde, atık veya artıkları toprağa, suya veya havaya kasten veren kişi, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Atık veya artıkları izinsiz olarak ülkeye sokan kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(3) Atık veya artıkların toprakta, suda veya havada kalıcı özellik göstermesi halinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza iki katı kadar artırılır.

(4) Bir ve ikinci fıkralarda tanımlanan fiillerin, insan veya hayvanlar açısından tedavisi zor hastalıkların ortaya çıkmasına, üreme yeteneğinin körelmesine, hayvanların veya bitkilerin doğal özelliklerini değiştirmeye neden olabilecek niteliklere sahip olan atık veya artıklarla ilgili olarak işlenmesi halinde, beş yıldan az olmamak üzere **hapis cezasına ve bin güne kadar adlî para cezasına** hükmolunur.

(5) Bu maddenin iki, üç ve dördüncü fıkrasındaki fiillerden dolayı tüzel kişiler hakkında bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur.

Çevrenin taksirle kirletilmesi

Madde 182- (1) Çevreye zarar verecek şekilde, atık veya artıkların toprağa, suya veya havaya verilmesine taksirle neden olan kişi, adlî para cezası ile cezalandırılır. Bu atık veya artıkların, toprakta, suda veya havada kalıcı etki bırakması halinde, iki aydan bir yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

(2) İnsan veya hayvanlar açısından tedavisi zor hastalıkların ortaya çıkmasına, üreme yeteneğinin körelmesine, hayvanların veya bitkilerin doğal özelliklerini değiştirmeye neden olabilecek niteliklere sahip olan atık veya artıkların toprağa, suya veya havaya taksirle verilmesine neden olan kişi, bir yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

İDARİ MÜEYYİDELER

Çevre Kanunu'nun 20 nci Maddesi cc

Sıfır atık yönetim sistemini kurmayanlara ve/veya kurduğunu belgeleyemeyenlere **138.498 Türk lirası** idari para cezası verilir

Sıfır atık yaşam tarzını benimseyerek kendi hayatınızda
yapacağınız ufak değişikliklerle
önemli fark yaratabilirsiniz.

Tesekkürler